

KANADSKÉ LISTY

Second Class Mail-Reg. No. 3088

BOX 520, POSTAL STATION D, TORONTO 9, ONTARIO, CANADA M6P 3K1

No. 1., Vol. 17., 15. ledna-January 15th, 1983.

Svatý Otec jmenoval dva odchovance našeho římského Nepomucena biskupy.

Z Vatikánu došla radostná zpráva: Msgr. Jaroslav Škarvada, rodák z Ledče nad Sázavou, na obrázku vlevo, byl jmenován biskupem. Toto jmenování je titulárně spojené se zaniklým biskupstvím v Litomyšli. Msgr. dr. Škarvada pracoval napřed na faře v severní Itálii a pak se stal osobním tajemníkem p. kardinála Berana. Po jeho smrti v r. 1969 se dr. Škarvada stal koordinátorem českých kněží ve svobodném světě a začal vydávat "Vinculum". Při tom pracoval na Státním sekretariátu ve Vatikánu. Je známý jako sympatický, obětavý a inteligentní muž. Biskupem se stal též Msgr. K. Hrušovský, který se stará o slovenskou duchovní správu věřících v exilu.

POLSKO-ČESKÉ SETKÁNÍ VE FRANKENU

Ve dnech 28. — 31. října 1982 se z iniciativy české katolické laické organizace Opus bonum konalo ve Frankenu (NSR) polsko-české setkání v exilu. Bylo pokračováním spolupráce představitelů demokratické opozice obou zemí, započaté setkáními na polsko-československé hranici v roce 1978. Během setkání bylo proneseno 12 referátů týkajících se situace v obou zemích a podmínek i možností spolupráce politické, informační, kulturní a vědecké. Bylo oznámeno vytvoření pracovní skupiny spolupráce (P. prof. F. Blachnicki, prof. L. Kolakowski, prof. A. Wincenz a J. Lederer, prof. A. Měšťan, A. Tomský), která bude pečovat o společnou činnost v zájmu demokratizace a nezávislosti obou zemí. Účastníci setkání zaslali dopis papeži Janu Pavlovi II, v němž mu vyjádřili vděčnost za starost o osud národů Československa a Polska a za obranu důstojnosti lidské osobnosti. Účastníci setkání vyjádřili plnou podporu nezávislým odborům Solidarita a hnutí Charta 77, bojujícím s totalitním režimem.

Why the Pope wasn't told

It puzzles me why an important news item failed to get the prominent treatment I feel it deserved.

Most papers deemed fit to place it between page 20 and 30, although the news had every right to hit the front pages and an editorial and a month-long follow-up from various angles.

It was the news that arrived from Italy: Not only was the Bulgarian secret service behind the Pope's assassination attempt but it had also caused a rift between Communist bosses.

Another Toronto paper chose to view it from the angle that "Romania tried to stop plot against Pope."

From the media we learned Romanian diplomats in Sofia had found out about the attempt against the Pope and reported their findings to their boss, Ceausescu. We've heard so much about Romania's independent foreign policy, here is how it works. The Romanian party boss, in his proud independence turned without hesitation to Moscow and fearlessly asked: What's going on?

He probably didn't like the answer because rumors have it he sent a message saying he wasn't in favor of killing the Pope.

A really nice guy, Ceausescu. It's gratifying to know there are brave Communist leaders who shake their heads and say tz-tz to colleagues when they hear about a plot to kill the spiritual leader of 800 million Catholics. There is hope. Not all Communist leaders are all that bad. Some even tell the murderer that they disagree with his plan.

GEORGE EGRI

"Toronto Sun"
7 January 1982.

Ceausescu's independent foreign policy goes as far as the interest of the Gang allows. He wouldn't have thought of warning the Pope because that would have been an act of treachery: The murderers are his friends.

The news has other implications. If the Romanians in Sofia knew about the plans of the Bulgarian secret service, other Soviet bloc diplomats must have known about it too and might have notified their authorities.

Is it possible the assassination plans were known to a number of government bosses, such as the East German, Cuban, Nicaraguan or Czechoslovakian heads of state? It seems there wasn't one head of state among them who dared to go even as far as Ceausescu and say something.

Why underplay it?

Need we more proof that instead of responsible statesmen, members of a gang rule the Soviet satellite countries, who are free of inhibitions, morality and humane considerations? What I find difficult to understand is why the Western press tries to underplay this monumental crime — the same press still giving colorful coverage to everybody who wishes to rehash the alleged CIA plot against Castro during the rule of the Kennedy dynasty.

Are we really to believe cigar-smoking Fidel is so much more important in the eyes of our media than the Pope?

A few days ago I heard that the Bulgarian secret police had made a most generous offer to the Italian authorities. If the Italians agreed to free Antonov, the man in charge of the assassination plot against the pope, the Bulgarians were going to free two Italian spies in exchange (the two Italians were arrested recently for photographing bridges and railway stations — classified military secrets according to Iron Curtain law).

What a fine offer. The Bulgarians are willing to return two innocent tourists in exchange of a first rate, well trained terrorist secret agent who then can go on and do his thing in other places. With a bit of luck, it's possible Antonov's next assignment takes him to Romania where he can shake hands at a reception with Ceausescu.

(George Egri is editor of the Hungarian weekly Menorah)

He didn't spoil the fun

Of course some unreasonable people might ask why Ceausescu stopped at Sofia and Moscow with his protest? When he saw his objections were ignored why couldn't he simply notify the Italian authorities? Of course that would have been tantamount to spoiling the fun for his chums and one mustn't do that, must one?

Even worse, airing the plan would have been bad for the Great Cause and Ideology and the purity of the Cause and Ideology is more important than anything because, after all, the Ideology is the one that'll bring us universal freedom and rid us of murderers. Isn't that so?

Isn't there something strange, something confusing in Ceausescu's way of thinking? Members of a gang disagree on the execution of a crime therefore they argue among themselves.

Nobody calls the police, however, because that would jeopardize the crime. The crime is, of course, the most important because without it the gang wouldn't reach its goal. Some people, however, think if a member of a gang tries to modify the gang's modus operandi, that member becomes not only next to innocent but eligible for a Good Citizen's Award.

Sovětský válečný plán

JOSEF A. VANĚK

Jedním z nejvýznačnějších defektorů ze sovětské armády v poslední době je generál Viktor Suvorov, až do zběhnutí velitel sovětské tankové armády. V nedávno vydané knize Inside the Red Army /Uvnitř Rudé armády/ Suvorov líčí totální útok, vypracovaný sovětskými strategii. Nazvali jej AXE THEORY /Teorie sekery/. Právě sovětská generálka, že je pošetilá začít nějaký zápas pěší, když soupeř může použít nože. Stejně tak je pošetilá napadnout protivníka nožem, když on může použít sekery.

Suvorov upozorňuje, že západní mocnosti, t.j. jejich obranní strategie, posuzují celkový vojenský postoj Sovětského svazu jakožto obrannou pozici. Jenomže vojenské úspěchy, dosažené Sovětským svazem, nejsou jen na oko, nýbrž jsou určeny k použití proti Západu, který spolu se Spojenými státy severoamerickými je trvale považován za úhlavního nepřítele.

Sovětský plán užít "military ax" je v rozporu s běžným názorem, že válka v Evropě se zprvu omezi jen na tzv. konvenční zbraně, může se však vystupňovat ve válku atomovou. Podle Suvorova Sověti by začali válku ve smyslu teorie "military ax", t.j. použitím co největšího počtu konvenčních i atomových zbraní k totálnímu útoku. Právě Suvorov: "Sovětská generálka docela správně věří, že nejlepší obranou je útok". Útok v pěti etapách.

Plánovaný útok "military ax" proti Západu je připraven v 5 etapách: Etapa 1.: třicetiminutový přepad za použití 410 atomových střel, namířených na Anglii a západoevropské cíle.

Etapa 2.: hromadný dvouhodinový letecký útok za použití 2000 bombardovacích letadel, doprovázených 1000 výzvědných letadel. Řada letadel ponese atomové střely.

Etapa 3.: třicetiminutový útok atomovými střelami proti cílům, vyhlášeným výzvědnými letadly jakož i NATO vojska /na jejich velitelství, pozorovatelná a komunikace/.

Etapa 4.: použití více jak 1,200,000 pozemního vojska, krytého 18,000 tanky a letadly. Tato ofenzíva proběhne v době 10-20 dnů a jejím účelem je prolomit NATO obranu.

Etapa 5.: zasazení rozhodné rány v době 7-8 dnů s použitím 328,000 vojska a 7,330 tanků.

Nejnebezpečnější - podle Suvorova - jsou sovětské dálkové střely SS-20, jichž by bylo nejvíce použito při útoku "military axe". Podle Military Balance 1982-1983 /bulletin vydávaný v Londýně s názvem International Institute for Strategic Studies, nadále IISS/ zranitelnost NATO forces, při sovětském útoku dle plánu "military axe" se jeví v současném nepochopitelně s atomovou náloží, kterých mocnosti Varšavského paktu mají 1,085 oproti 563 včetně střel Poseidon a Trident, jimiž disponuje evropský Západ. Tato převaha mocnosti Varšavského paktu udává až do doby, než NATO spojenci resp. Západ zařadí do svého potenciálu 434 dalekonosných střel Cruise a 108 Pershing-2, program, který má být splněn do konce tohoto desetiletí.

Podle zprávy téhož institutu /IISS/ vojenská rovnováha v Asii /rozuměj na tzv. Dálném východě/ byla porušena okázalým vzrůstem vietnamské armády. Podle zprávy zmíněného IISS Vietnam měl v letech 1975 až 1976 24 pěší divize, tři cvičné divize, 10 dělostřeleckých pluků a tankové oddíly v síle 900 tanků. Do roku 1980 vojenská síla Vietnamu vzrostla na 38 pěších divizí, do r. 1981 na 50 divizí. V současné době má Vietnam 57 pěších divizí, dvě námořní, sedm technických, dále pět samostatných polních brigád, čtyři samostatné technické brigády a šest samostatných brigád obrněné vozby. Je samozřejmé, že k této výzbroji podstatně přispěl Sovětský svaz, který má ve Vietnamu námořní a letecké základny. Další námořní základny Sověti budují v Kambodži /podporují tamní vládnoucí režim, dosazený Vietnamem/ pro potřeby stále vzrůstající flotily v Pacifickém oceánu. Jako vydatný doplněk této flotily Sověti hodlají nasadit největší t.č. na světě ponorku Typhoon o 30,000 tunách, vyzbrojenou dvaceti dálkovými střelami SSN-20. Tomu odpovídat má být ponorka Ohio o 18,000 tunách Spojených států, vyzbrojená dvaceti dálkovými střelami Trident s dosahem 7 tisíc km. Převládá názor že v otázkách ponorkové strategie Spojené státy daleko předčí sovětský protějšek. Ovšem válečný potenciál Sovětů v pacifické oblasti je - podle názoru odborníků - spíše a především namířen proti Číně. Je však v nebezpečné blízkosti Austrálie, což by si měli uvědomit všichni ti, kdož protestují proti americkým základnám v Austrálii, neboť ... kdo jiný než Spojené státy mohou Austrálii v případě války pomoci.

"Hlas", Austrálie.

Kanadské Listy

INDEPENDENT MONTHLY
IN CZECH AND SLOVAK LANGUAGES.

Řídí redakční rada.

Články, objednávky inserátů, opravy
adres a předplatné lze poslat na:
"KANADSKÉ LISTY", Box 520,
Station "D", Toronto, Ont. M6P 3K1.

Pokud jsou články podepsané, nemusí
se redaktor ztotožňovat s jejich
obsahem.

Předplatné na 1 rok:

Kanada a USA ... \$ 10:00
zámoří lodí ... \$ 12:00
zámoří letecky ... \$ 15:00

BLAHOPŘEJEME

S mírným zpožděním se dovídáme, že v listopadu m.r.se redaktor a sportovní nadšenec Láda Průdek dožil svých 60.narozenin. Patří do tzv.úpůnorové vlny a v Praze pracoval jako sportovní redaktor "Mladé Fronty". V Torontě stál v květnu 1955 u kolébky "Našich Hlasů", které vydávala Litera a financoval Jiří Hlubůšek s Josefem Kuřilem. Účastnil se veškerého sportovního dění kolem staré Sparty a později ve Svazu čs.svobodných sportovců. Sestavil a vydal knížku "Olympic Highlights" a

živil se prací u Ládi Myslivce v Aircraft Appliances. Kde bylo třeba, pomáhal. Čas od času měl potíže se zdravím, ale překonával je a vracel se k své práci a ke sportu. Uzdil se v klidném Bramptonu, aby to měl blíž do práce. Všeobecně se uznává jeho drobná krajanská práce a obětavost. Jeho přátelé mu k významnému životnímu jubileu blahopřejí a doufají, že ještě dlouho zůstane aktivní. Vydavatel t.l. mu také touto cestou děkuje za dosavadní spolupráci.

ZPRÁVY Z KANADY

Kan.vláda rozhodla, že v r.1983 přijme jen asi 12.000 uprchlíků, asi o 2.000 méně, než v r.1982. Důvodem je špatná situace na prac.trhu. --Přes 1.500 zaměstnanců Ontario Hydro si vydělá ročně 50.000 dol.či víc. --Metro Toronto bude mít na Heaton St. Holocaust Museum. Jiný památník židovským obětem nacismu bude na Bathurst St. --Odhaduje se, že v Kanadě žije přes 200.000 ilegálních imigrantů. /V USA tato cifra činí 10 milionů. / --Kons. poslanec MacKay vyvolal 25.11. zajímavou debatu o vnitřní bezpečnosti Kanady s ministrem Kaplanem, šéfem RCMP. V debatě se mluvilo o "pražském případu" ze 60.let, kdy český domovník kan.ambasády umožnil STB tajné otevření trezoru. --Redaktorka "SUN-u" Barbara Amiel vyjádřila v článku "Testament of Freedom" názor, že ze všech zemí porobených dočasně komunisty má Polsko nejlepší naději zbavit se sovětského jha. --Od 21.10.82 mohou finanční podporu od fed.vlády dostat jen ti žadatelé o asyl, kterým byl přiznán status uprchlíků. Pokud se jejich žádost o tento status projednává, podporu nedostanou. --Britský imigrant P.Owsley napsal ve "STAR-u", že se diví, proč Kanada přijímá imigranty, když pro ně není práce. --List "Forestalk" připomněl, že před 25ti lety se do Kanady a do BC přistěhovala celá fakulta lesního inženýrství ze Šoproně v Maďarsku i se svými profesory. --Asi 100.000 osob by se rádo vystěhovalo z Hongkongu do Kanady. Město má připadnout rudé Číně v r. 1999. --Na Floridě je tolik Kanadánů, že tam začal vycházet týdeník "Canada News". Tiskárna je v Tampa. --John Sawatsky napsal knihu o RCMP "For Services Rendered". --"Can.Fiction Magazine" přináší ukázky i z české lit.tvorby. Adresa: Box 946, St. "F", Toronto, Ont. M4Y 2N9. --Cena kan.pasu je \$21. --Skupina kan.občanů žid.vyznání, která přežila Osvětim a jiné tábory, tvrdí, že v okolí Toronta žije nejméně 10 "hromadných vrahů". Jmenovali veřejně zatím jednoho muže maďarského původu. --York University má "Refugee Documentation Project", pod vedením prof.Adelmana.

LIDÉ MEZI NÁMI

Jaroslav Hanáček, známý jako "Jerry", patří k úspěšným podnikatelům tzv.pouťorové vlny, kteří se uplatnili v jižním Ontariu. Narodil se 4.prosince 1910 v Králově Dvoře u Berouna a oženil se v roce 1938 v Praze s Margaretou Baginovou. Do Kanady se přistěhovali s dvěma dětmi v roce 1950. Tehdy Kanada přijímala imigranty zejména na farmy a každý musel podepsat závazek na 1 rok. Po farmě v Millgrove, pracoval Jerry na jiné farmě v Carlisle po celé 3 roky. S trochou úspor si Hanáčkoví pronajali restauraci Starlight v Hamiltonu a jejich kuchyně se stala mezi krajany známou. Dalším stupínkem byl hotel Cedar Cliff Manor v Sutton, Ont. Manželé Hanáčkoví se opět stali známí v širokém okolí svým kuchařským uměním, solidností. Dovedli vycházet s lidmi. Po mnoha letech obětavé práce si řekli, že hotel prodají a odešli do Toronta. A dali se znovu do podnikání: Jerry se stal distributorem hodnotných importovaných vín, paní spravovala několik pohostinských podniků, např.Kingsway Transport Cafeteria. Dcera Jaroslava se provdala za Antonína Viklického a mají dvě děti: Dianne /dnes 18/ a Antonína /14/. Syn Jindřich Hanáček má 5 dětí: Michael má 14 let, Jennifer 12, Hagen 7, David 4 a Terra 2. Jerry Hanáček se tedy 4.12.82 dožil ve zdraví svých 72.narozenin. Energií a důmyslem však předčí mnohé mladší. Účastní se krajanského života, hlavně kolem farnosti sv.Václava v Torontě. Jinak má radost ze svých vnuků a vnuček. Jeho přátelé, včetně Bedřicha Čechy, mu přejí mnoho dalších spokojených let života!

Z KRAJANSKÉHO ŽIVOTA

Hraječi trenér krajanského fotb.klubu SLÁVIA, Milan Běhauka, byl jmenován "Sportovcem roku 1982" v London, Ont. --Paní Marta Chmelová z Uxbridge nám poděkovala za vzpomínku na jejího zesnulého manžela, inž.J.Chmela. --Barbara Brankovská dosáhla na univerzitu ve Windsor, Ont. titulu B.Comm. --Weston se stal novým domovem pro Miloše Bečvářku. --Aktivní podnikatel a sportovec Vladimír Kaván byl zvolen předsedou společnosti CARE. --Dr.V.B.Cervin z Harrow, Ont. nám připomenul, že před 50ti lety zemřel ve věku 72 nedaleko Prahy gen.Jaroslav Červinka, ruský legionář. --"Zpravodaj" vydávaný odb.ČSNS ve Vancouver, BC, přinesl zajímavý článek o manželech Zavoralových, kteří měli krajanskou restauraci ve Winnipegu, Man. a nyní mají úspěch v BC. Adresa: 707 Queensbury Ave., N.Vancouver, BC, V7L 3V7. Tel.988-1331. Článek napsala p. Věra Rollerová. --Starosta čs.skautů v exilu Velen Fanderlík se účastnil loňského sjezdu absolventů Gilwell Lesní školy v Anglii. /Prošel kurzem jako první Čechoslovák v r.1936./ Účastníků bylo přes 1.000. --Alena Reichlová a Zbyněk Soukup byli oddáni 18.12.82. Blahopřejeme! --Prof.P. Myslík bude mít na faře sv.Václava 9.3. přednášku "K.Škréta a české barokní malířství". Tel.LE2-5272. 8.2.bude přednášet také prof.V.Fic o našich legiích na Rusi. --Tradiční Šibřinky Sokola Toronta jsou v hale Osady sv.Václava 12.2. --Paní Sládková oslavila v Montreale "87". --Inž.Jan Mrázek byl zklamán organizací nedávného sjezdu SVU v Pittsbu. --V Torontě žije JUDr.H.Fantl, který s 2.500 čs.občany židovské víry prodělal cestu lodími po Dunaji do palestinských vod, explozi na parníku "Patria" a deportaci na Mauritius. --Dr.Miloš Vitula děkuje totuto cestou všem krajanům, kteří Kulturnímu středisku při hale sv.Václava věnovali knihy. Knihovna nese jméno dr.K.Cvachovce. Tel.:928-3010. --Prof.hudby Oskar Morawetz, který odešel do výslužby přesně před rokem, nám poděkoval za článek v "KL". --Tři bratři Štastní patří mezi nejlepší hráče kan.hokeje. --Prof.S.J.Kirschbaum přednášel 6.12. na U.of T. o poměru Slováků k Čechům za I.republiky. --Jiří Žába t.č.ve Švédsku, hledá Pavla Tošnera/či Tošnera/. --Jan Červenák zemřel v Torontě. Bylo mu 82 let. --U Cole's je k mání Moravcova kniha "Master of Spies".

Pražské uzenářství

638 Queen St. West.
TORONTO, ONT. M6J 1E4
Majitel: J. Pichlik
Tel.: 364-1787

Osobní půjčky na nejnižší úrokovou míru
Speciální vklady - šeková služba

KAMPELIČKA

CZECHOSLOVAK TORONTO
CREDIT UNION LTD.

740 SPADINA AVENUE • TORONTO
ONTARIO M5S 2J2

Telephone: 925-0557

Úřední hodiny: V pondělí a v pátek od 10 do 7 hod.
Úterý, středa, čtvrtek, 10 do 5 hod.

kultura

Památce Pavla Javora

PAVEL JAVOR, 1916-1981.

NA VEČERU POEZIE PAVLA JAVORA, jenž byl v Montréale 20. listopadu m.r., z iniciativy SVU, ČSNS a sokolské jednoty Masaryk, hovořil jeho dlouholetý přítel dr. Jaromír Valenta prostě a pravdivě o jeho životě doma a v exilu, až do básnickova předčasného konce, a jak se Javorův pohnutý život zrcadlil v jeho tvorbě. Poslední sbírky veršů Nápěvy, Krůpěje a Torzo lásky ohlašovaly podzim života, jak ho přinášel věk. Některé z nich jakoby byly předtuchou jeho dohoření. - Namísto původně ohlášeného dr. Karla Cvachovce z Toronta, který zahynul v auto-nehodě v Miami, promluvil stručně o Javorově tvorbě dr. Richard Drtina. Podle inspiračních zdrojů naznačil tři její skupiny. Lyriku milostnou, nejsilnější část Javorovy tvorby, prýstící z intimních zážitků; lyriku pramenící z bolesti nad vykořeněním z domoviny a z exilové nostalgie; lyriku usmíření nad připozdíváním, kdy "zvony klekání" pobízejí jít do sebe, pokorně meditoval a měnit dřívější dominanty veršů. Jako humanista vidí dr. Drtina sílu Javorovy poezie v prostotě a v pravdivosti a jako znalec české básnické formy v sládkovské a v seifertovské zpěvnosti. Není v ní hromadění tropů ani ambicí avantgardy. - V shora naznačených skupinách přednesla výběr z básní v dokonalé dikci paní inž. Věra Valášková. Ve francouzském překladu zněly v přednesu paní Yvonne La-valové dokonale a procítěně Javorovy krásné básně Chudá sklizeň a Modlitba v polích. - Jednotlivé části pořadu byly uvedeny jemnými lyrickými klavírními skladbami z cyklu Jaro od Josefa Suka, Javorova benešovského krajana, v profesionálním provedení prof. Dagmary Rýdlové, Smetanovým duem Z domoviny v mistrné houslové interpretaci Kubv Kaisra s prof. Rýdlovou a dvěma Preludii od Villa-Lobos-e, jež zahrál dokonale na kytaru Zdeněk Vrána. Tento zakončil zdařilý a dobře navštívený umělecký vzpomínkový večer kytarovými variacemi od Františka Škroupa na téma z opery Dráteník. - Večera se účastnila za SVU Videa paní Eugénie Marešová-Bujnová. Intimní osvětlení sálu, stolové aranžmá večírku a občerstvení výbornými českými koláči a kávou pečl paní Škvorové byly další hřívnou večera, na který montrealští budou dlouho vzpomínat. MV

HUDEBNÍ NÁSTROJE

SE SLEVOU AŽ 30 PROCENTNÍ VÁM DODÁ

JIŘÍ DANEŠ

Známý jako dirigent čs. rozhlasu a TV a jako klavírista u Benešů.

Flétny, klarinety, trombony pod \$250.

Dříve, než zakoupíte jakýkoliv hudební nástroj, zavolejte

TORONTO 266-1659

Nikde nekoupíte za výhodnější cenu. Odborně poradím.

Zleva: Mary Haney, Joan Warren a Miles Potter. Divadlo má tel. číslo: 368-7601. Představení řídí Guy Sprung.

VLADIMÍR SKUTINA

MRTVÁ BABIČKA NA STŘEŠE AUTOMOBILU - A JEJÍ ZÁHADNÉ ZMIZENÍ...

Neuvěřitelný případ české exulantské rodiny na dovolené u moře v Jugoslávii, kde se chtěli setkat se svými neprospěšnými příbuznými z Prahy.

Campingový stan, zvaný u Nylonových Versailles, místem předposledního odpočinku záhadně v neobtohu se proměnil české babičky. Ani německá policie ani švýcarská celnice netuší - a v Praze omývají Rodné Strany Dr. Vasilu Bilaka nad zinkovou rakvi. Satira a detektivka s otevřeným koncem, který doplní čtenáři i renomovaní autoři v tu a tam zemsku

HUMORISTICKÝ SATIRICKÝ KRIMIROMÁN S OTEVŘENÝM KONCEM

S ilustracemi Jiřího Hejny a Pavla Kantorka za 20 \$fr (10 US dol.)

MÁS NA HLAVĚ ZAHRADKU. Tekli moji rozkošní spolužáci

Nejčtenější kniha z uš podob humoru a napětí Vladimíra Skutiny, o níž Jiří Voskovec ve svém posledním dopise napsal, že už se dlouho tak srdečně nechochtal, a básník Jaroslav Seifert, že radostně zjišťoval při její četbě, že se pořád ještě dokáže smát jako student, vychází nyní již ve 3. vydání s 160 s a 16 s ilustracemi Jana Brychty za 13 \$fr. (Ineb 6,50 US dol.)

Objednávám:

... exempl "Mrtvá babička"

... exempl "Máš na hlavě zahradku"

Jméno

Adresa

EDITION

Postfach A 157
CH-8045 ZÜRICH

switzerland.

Táhli ptáci..

Zachvěly se chladem ostrice, táhli ptáci přes tvář Měsíce -

Husy táhly. Ve vysoké dli naposledy křídly zamávaly,

jako nad tím, co se nenavrací, jako nad vším, co se navždy ztrácí -

Jednou tvář patřím v očích žen, tou druhou jsem do Tmy obrácen -

Zachvěly se chladem ostrice, táhli ptáci přes stín Měsíce -

P. Javor: Krůpěje, 1977.

Pavel Javor, vlastním jménem Jiří Škvor, se narodil 24. června 1916 v Martinicích u Votic. Absolvoval reálné gymnázium v Benešově a na Karlově univerzitě v Praze vystudoval práva. Od studentských let byl činný literárně a politicky. Účastnil se před válkou činnosti v agrárním hnutí, po válce v čs. straně národně-socialistické. Po únoru 48 odešel ilegálně do záp. Německa a posléze do Kanady, kde napřed pracoval jako cowboy a tovární dělník. V Montréale vstoupil do služeb mezinárodního oddělení CBC a po studiích na filozofické fakultě montrealské univerzity dosáhl diplomu M.A. a doktora filozofie. Stal se tamtéž profesorem moderních řečí a literatury. Byl pokládán za nejlepšího básníka tzv. třetího exilu. Zemřel náhle v Montréale dne 22. ledna 1981.

"Praštil mrd. Pak sněží, sněží, sněží - Pod sněhy mé skřehlé srdce leží.

Nápěvy - nima 1977/78."

Sdělení naší knižní služby: máme na skladě omezený počet výtisků Pejškary vy knihy "Poslední pocta" 323 stran, za Can. \$42. Zájemci mohou volat 278-4116.

Ze Stratfordu nad řekou Avon /Kanada/ přinesli do Toronta jednu z nejkrásnějších her, jakou jsem kdy viděla. Jmenuje se "Translations", napsal ji slavný irský dramaturg Brian Friel a uvádí ji torontské Free Theatre a Stratfordský Festival. Obsazení i režie je původní, jak jsme ji viděli na 1982 Festivalu a malá scéna jen dodává intenzitu této podivuhodné hře. Nenechte si ji ujít, i když název hry a adresa divadla /26 Berkeley St./ vám dá trochu přemýšlení. Děj se odehrává v Irsku v r. 1833. Je to konflikt staré kultury s oficiální novou řečí, angličtinou. Hra dramaticky uchopí v milostné scéně Marie a poručíka Yollanda, člena anglické posádky, která sem byla poslána, aby geograficky upravila tuto zapadlou osadu Irska, kde se dosud mluvilo původní řečí galskou a kde dosud převládala stará kultura. "You can't afford to miss it" a to platí především našim amatérům, kteří se snaží o dobré divadlo. Hraje se jen do první polovice února, kdy hru odvedou z Toronta další divadelní závazky. Běla.

Pojištění je věc důvěry

Přes 30 let služby naší veřejnosti s největší kanadskou životní pojišťovnou

SUN LIFE OF CANADA

VLADIMIR VÁLEK, C.L.U.
Senior Representative

Tel. 232 1620

56 Aberfoyle Cr., Suite 404

/Protí Islington Subway Station./

Toronto, Ont.,

M8X 2W4

Mjr. let. KAREL TROJÁČEK:

Nadporučík Arnošt Valenta

Setkal jsem se s ním po prvé na letecké základně v Honningtonu v Anglii, když se tvořila naše 311. bombardovací peruti. Ještě dnes vidím jeho usměvavou tvář a jiskrné oči, které se tak rozvážně dívaly do světa a které se nebály žádného nebezpečí.

Arnošt vystudoval doma gymnázium a po skončení vojenské přesměrně službě vstoupil do vojenské akademie v Hranicích. V roce 1935 byl vyznamenán jako poručík péchy. Samotná vojenská služba neuspokojovala jeho hlubavého ducha. Dal se ihned po skončení akademie zapsat na universitu v Bratislavě. Studoval soukromé filosofii až do roku 1939.

Pak přišli Němci. Tak jako stovky jiných, odešel Arnošt do Polska a ihned se přihlásil do služeb československé vojenské skupiny v Krakově. Když v září 1939 napadlo hitlerovské Německo Polsko, prodělal se skupinou celý ústup do Sovětského svazu. V té době byl pobočníkem velitele skupiny, podplukovníka Svobody.

Arnošt odešel za hranice, aby bojoval. Sotva vláda Sovětského svazu povolila Čechoslovákům odjezd na západ, kde se tvořily nové československé jednotky, jel s nimi. Přes Střední Východ a Středozemní moře přijel do Agde ve Francii. Tam se stavěla 1. čs. divise. S ní šel Arnošt do boje. Pak přišel nový ústup a porážka Francie. Ale Čechoslováci, na rozkaz vrchního velitele armády, presidenta Beneše, odjíždějí do Anglie, neboť „... Československo bojuje dál, po boku Anglie, až do vítězného konce“.

U letců. V Anglii byli zasazeni letci první do boje. A Arnošt chtěl bojovat. Při první výzvě se přihlásil. Byl poslán k 311. bombardovací peruti. Tam byl vycvičen na palubního radiotelegrafistu.

V té době nebylo v Anglii příjemné. Němci se snažili ze všech sil vyřadit RAF z činnosti. Několikrát denně bombardovali letiště. Ale Arnošt jen suše poznamenal: „Však na ně také dojde“. Spěchal s vycvičením, aby mohl být brzy zarazen do posádky a aby mohl Hunům oplátit stejným dílem.

V zajetí. Pak jsem jej ztratil z dohledu. Němci mne sestřelili dříve než jej.

Po nějakém čase mne Němci pustili z vězení a poslali do zajateckého tábora RAF v Sagamu, západně od Vratislavi. Tam jsem se znovu sešel s Arnoštem. Byl sestřelen na šestém operačním letu.

Z počátku byl zoufalý. Měl v plánu, že po skončení první operační tory půjde do pilotního výcviku. „Hrome, měl jsem šlechetný nápad napast Goringovi, aby nás vyměnil za německé zajatce v Anglii,“ řekl mi. „Vždyt je to škoda, nechat nás tu odpocívat.“

Na začátku války to nebývala pro Čechoslováky žádná radost, být sestřelen nad německým územím v uniformě RAF a dostat se do zajetí. První československá posádka, sestřelená nad Německem, se dostala Němcům do rukou po několika dnech skrývání. Byla postavena před válečný soud pro velezradu, zemetřadu a špiónáž a vězněna skorem dva roky v samovazbě v Berlíně. Jen díky ministerskému předsedovi Churchillovi a Mezinárodnímu Červenému kříži byl soud v poslední chvíli zastaven.

(Pozn. redakce: V posádce byli: P/O Trojáček, Sgt. Zábrž, P/O Procházk, Sgt. Kaňka, P/O Kilian, Sgt. Knotek.)

Arnošt v zajetí nezahálel. První povinností válečného zajatce je pokusit se o útek ze zajetí. A tak se Arnošt dával v každém táboře, kam přišel, k dispozici „Escaping committee“ (výbor pro útoky), které organizovalo útoky zajatců z táborů. Poněvadž uměl dobře německy, ustanovili jej Angličané exponentem pro styk s Němci. Různými způsoby se pokoušel vymámit na nich věci, potřebné k útoku. Nejčastěji se užívalo podplácení. Jakmile Němec přijal úplatek, byl v pasti, poněvadž se bál prozrazení. Takoví němečtí strážníci byli pak více méně nuceni přinášet věci, které pro zajatce mohly znamenat svobodu.

Ale ani tato činnost nemohla Arnoštovi stačit. Toužil po práci, po vzdělání. V táboře byla založena „Staff college“ (válečná škola) a Arnošt, který před válkou studoval historii, se pustil znovu do studia. Za celý rok se stal učitelem ve škole a velmi dobrou angličtinou přednášel o Evropě a hlavně o Československu. Stal se nejlepším znalcem situace na frontách. Bedlivě četl německé noviny a zakresloval si do

map pohyby na frontách. S obdivuhodnou předvídavostí chla- šoval pak příští ofensivy nebo osobní změny v německém velení. „Volly“, jak mu Angličané říkali, se stal kapacitou.

Ale i ve sportu byl Arnošt chlapík. Spolu s poručíkem Čeněk Chaloupkou (zahynul tragicky na le- tišti Praha-Kbely v r. 1946), sestavil české volejbalové družstvo, které bylo jeden čas absolutním vítězem ve všech zápasech.

Arnošt byl hluboce nábožensky založen. Byl velmi tole- rantní, ale náboženství bylo pro něj posvátné a nedotknutelné.

Přípravy k útoku

Válka se prodlužovala. Přišel rok 1944. V zaja- teckém táboře, na pohled klidném, je velmi rušno. Již 8 mě- síců se pracuje na velkém tunelu, který pro některé bude znamenat svobodu. Němečtí strážníci-ferreti slídí celé dny a noci po táboře. Tuší něco, ale nemohou nic vysledit. Po dobu 8 měsíců pracuje 500 lidí na budování tunelu a na přípravách k útoku. Je to obdivuhodná organizace. Před očima Němců — které je nutno hlídat ve dne v noci, aby na nic nepřišli — se kopírují mapy, vyrábějí se falešné papíry. Šíjí se civilní šaty a kope se pod zemí. Kope se za nelidských podmínek, pracuje se tajně, rychle a s nesmírnou námahou a nebezpe- čím, že dělníci budou zasypani. Vykopaný písek je pak nutno tak rozptýlit, aby nikde v táboře nebylo stopy po čerstvé zemině.

V tunelu se blíží práce ke konci. Je 150 metrů dlouhý. Pojíždějí v něm vozíky s vykopaným pískem, je do něj zavedeno elektrické světlo. Primitivní čerpadla při- vádí čerstvý vzduch. Práce dole je velmi namáhavá. Jen zdatní lidé tam mohou pracovat. Arnošt Valenta pracuje v tunelu. Pak při losování o pořadí v útoku je vytažen první. S kamarádem, Angličanem Johnny Marshalllem je určen k to- mu, aby na druhém konci tunelu uvolnil východ a prozkou- mal cestu.

Útek. Pak přišel poslední den příprav a napjatého oče- kávání. Potkal jsem se s Arnoštem v koupelně. „Tak, ještě se zde naposled osprchují a zítra budu ve vlaku na cestě do Polska, jako pan stavitel Müller,“ řekl mi. Jeho falešné do- kлады byly tak dokonale padělané, že je ani gestapo nemohlo rozeznat, jak jsme se později dozvěděli.

Noc z 24. na 25. března 1944 byla tmavá. V 9 ho- din večer se spustila první dvojice do tunelu. Pak jeden za druhým mizeli v temném otvoru pod betonovým krytem v jedné umývárně. Na neštěstí začalo hustě sněžit. Pak ve 23 hodin byl vypnut elektrický proud, protože byl hlášen letecký poplach. Po tmě to jde velmi pomalu. Předpokládali jsme, že se podaří asi 150 zajatcům utéci. Letecký poplach však zdržel celou operaci tak, že do 4. hodiny ranní uteklo pouze 85 zajatců.

V 5 hodin ráno spustili Němci poplach. Objeví tunel. Z venku bylo slyšet střelbu, všechny okenice, které sloužily k zatemnění, byly uzavřeny. Nevěděli jsme, co se venku děje. Barák, ze kterého se utíkalo, byl obklopen ně- meckou stráží a všichni, kdo tam byli přistřiženi, byli odve- deni do táborového vězení.

Ale 88 zajatců bylo na svobodě. Mezi nimi tři Češi. Npor. Valenta, nyníjší mjr. Dvořák a škpt. Tonder.

V roce 1944 cítili již Němci svoji slabost. Byli o to zuřiv- vější. Dříve, když byl zajatec chycen při útoku, dostal se za trest na 30 dní do táborového vězení. Nyní však byl u moci Himmler. Gestapo dostalo striktní rozkazy i pro vá- lečné zajatce: „Při masovém útoku budete považováni za sabotéry,“ řekl Němci.

Pak začaly chodit zprávy. Někteří byli chyceni. Pátrali jsme dychtivě po jménech. Kdo byl chycen? Kdo je ještě na svobodě?

Německá pomsta. Za 8 dní sjel blesk s čistého nebe. Nejvyšší anglický důstojník nás svolal do divadelní bu- dovy a přečetl německou zprávu velitelství táboru:

„50 válečných zajatců, kteří ze dne 24. na 25. března 1944 utekli ze zajateckého tábora Stalagluft 3, bylo zastřeleno, protože se bránili zatčení, nebo po zatčení se znovu pokusili o útek.“

Mezi zastřelenými byl také npor. Arnošt Valenta. Jak jsme později zjistili, bylo toto německé vysvětlení pustou lží. Zajatci byli pochtáni, uvěznění a z vězení přímo odve- deni na popravu.

Na znamení smutku a protestu proti zastřelení 50 kama- rádů natřel nejvyšší anglický důstojník nosit černou pásku po dobu 1 měsíce.

Na Trafalgar Square v Londýně byla sloužena velká mše za 50 zastřelených důstojníků RAF. Při tom bylo čteno jméno:

F/Lt Arnošt Valenta, Čechoslovák.

Z návštěvy presidenta republiky dr. E. Beneše u 311. čs. bombardovací peruti v r. 1942 v Aldergrove v Anglii. Zleva: W/Cdr Škpt. Jindřich Breicetl, DFC /nar. v Lišni u Č. Budějovic, padl 21. 8. nad Biskajským zálivem/, pres. Beneš a brit- ský let. maršál.

Hurricane 310. čs. stíhací peruti, na kterém létal S/L Alexandr /Sáša/ Hess, DFC. /Zemřel na Floridě 10. 8. 81./

Spitfire MIXb, DU-V, MJ751, na letišti Appledram u Chichester v Anglii 21. 5. 1944, poškozený při nízkém letu nad severní Francií /narážend náběžná hra na o strom/. Pilot: F/O Miroslav Li- škutin. /Měl i tentokrát štěstí.../

Sdělení Sdružení přátel letců svob. Československa: přihlásilo se už 37 členů a vydatně pomáhají při záchraně dokumentů, fotografií a pod.: npor. let. v zá. J. Bílek nám zapůjčil fotku voj. hřbitova v Nassau, kde je 6 našich let- ců. Jiná posádka zahynula u Providen- ce, Bah. Další se zřítily do moře. Ji- ní čs. letci jsou pochováni v Sept I- les, Moose Jaw a v Med. Hat, Alta. Do Sdružení se přihlásil MUDr. Karel Su- sat, býv. lékař 311. čs. bomb. peruti. MJ

Plánujete zimní dovolenou?

Kam jinam, než ke krajanům z Hodonína na slunné Floridě ..

Craft Villas Motel

1020 N.E. Victoria Park Rd.
FORT LAUDERDALE, Fla. 33304, USA

Volejte /306/ 525-1146.

*křitelé: Jan, Marie a Radek Kučerovi.

Čest jejich památce!

Vzpomínáme našich padlých a nezvěstných v měsíci lednu

Čet. Vašek Vl. E. I. 1940, Francie
Čet. Rajtr Miloslav 11. I. 1940, Francie
Čet. Liebald Jindřich 5. I. 1941, 311. čs. bomb. perut
Kpt. Zeronický Jan 7. I. 1942, 56. O. T. V. RAF
Rt. Valenta Josef 11. I. 1942, 313. čs. stih. perut
Rt. Konvalinka Blažej 22. I. 1942, 313. čs. stih. perut
Rtm. Svoboda Jindřich 17. I. 1942, 311. čs. bomb. perut
Ppor. Brož Jaromír 17. I. 1942, 311. čs. bomb. perut
Čet. asp. Blažek Rudolf 17. I. 1942, 311. čs. bomb. perut
Rtm. Burč Oldřich 1. I. 1943, 311. čs. bomb. perut
Čet. asp. Ing. Zapletal Jaroslav 1. I. 1943, 311. čs. bomb. perut
Čet. Dornik Martin 1. I. 1943, 311. čs. bomb. perut
Čet. Maulner Otto 1. I. 1943, 311. čs. bomb. perut
Srtm. Bednář Antonín 1. I. 1943, 311. čs. bomb. perut
Rt. Launer Zdeněk 1. I. 1943, 311. čs. bomb. perut
Rt. Engländer Ivo Karel 1. I. 1943, 311. čs. bomb. perut

Čet. Bodlák Miloš 1. I. 1943, 311. čs. bomb. perut
Kpt. Eichler Bohuslav 5. I. 1943, 142. Sq. RAF
Kpt. Kvapil Karel 10. I. 1943, 311. čs. bomb. perut
Ppor. Vella Jan 10. I. 1943, 311. čs. bomb. perut
Por. Linhart Leo 10. I. 1943, 311. čs. bomb. perut
Ppor. Kauders Valtr 10. I. 1943, 311. čs. bomb. perut
Štrm. Jelen Rudolf 10. I. 1943, 311. čs. bomb. perut
Npor. Kubizňák Antonín 15. I. 1941, 311. čs. bomb. perut
Por. Leikauer Jindřich 15. I. 1941, 311. čs. bomb. perut
Por. Král Jaromír 15. I. 1941, 311. čs. bomb. perut
Kpt. Hudec Josef 15. I. 1941, 311. čs. bomb. perut
Rt. Baumruk Bohuslav 15. I. 1941, 311. čs. bomb. perut
Rt. Boljik Rudolf 15. I. 1941, 311. čs. bomb. perut
Rt. asp. Němec Ladislav 21. I. 1942, 311. čs. bomb. perut
Čet. Král Čeněk 21. I. 1942, 311. čs. bomb. perut

Čet. asp. Rouš Stanislav 21. I. 1942, 311. čs. bomb. perut
Npor. Škofe Zdeněk 21. I. 1942, 311. čs. bomb. perut
Štrm. Weiss Karel 21. I. 1942, 311. čs. bomb. perut
Rt. Plečický Miroslav 21. I. 1942, 311. čs. bomb. perut
Ppor. Jelinek Jaroslav 12. I. 1943, 311. čs. bomb. perut
Ppor. Holna Alois 12. I. 1943, 311. čs. bomb. perut
Rt. Kříž Ladislav 12. I. 1943, 311. čs. bomb. perut
Čet. Štess Jan 12. I. 1943, 311. čs. bomb. perut
Rtm. Janda Zdeněk 12. I. 1943, 311. čs. bomb. perut
Rtm. Červinka Miroslav 12. I. 1943, 311. čs. bomb. perut
Štrm. Bláha Josef 15. I. 1943, 313. čs. stih. perut
Ppor. Krátkoruký Bedřich 15. I. 1943, 313. čs. stih. perut
Rtm. Šála Jaroslav 29. I. 1943, 310. čs. stih. perut
Rtm. Petr Miloslav 29. I. 1943, 310. čs. stih. perut

Důstojník okupační armády vypovídá

Nedávno vyšla zajímavá kniha Viktora Suvorova "Liberators, Inside the Soviet Army". Osvo- boditelé. Zevnitř sovětské armá- dy/, která se týká okupace Čes- koslovenska roku 1968. Její au- tor byl v r. 1968 poručíkem so- větského tankového pluku, který se zúčastnil obsazování Českoslo- venska. Později se mu podařilo dostat se na Západ.

Autor píše, že samotné inter- venci předcházela částečná mobi- lizace záložníků na doplnění sta- vu jednotek, určených k invazi. Čtyři měsíce před invazí byly příslušné jednotky a zejména je- jich důstojníci intenzivně při- pravováni na tuto operaci. Mno- zi velitelé navštívili dokonce v rámci těchto příprav Prahu a jiná města ČSSR. Ve vojenských kruzích byl velmi rozšířený ná- zor, že invaze se měla konat již o několik měsíců dříve, že ale některé osoby politického vede- ní měly do poslední chvíle určité pochybnosti.

Z toho by se dalo usuzovat, že rozkaz k přípravám na invazi byl vydán velmi brzy, dokonce před květnovým zasedáním CV KSČ, na němž bylo rozhodnuto svolat stranický sjezd na září 1968. Podle autora knihy bylo vypracováno pět operačních variant, kte- ré dostali velící důstojníci v pěti zabezpečených obálcích. 19. nebo 20. srpna 1968 ve 23.00 hod. dostali rozkaz jednu z těchto obálek otevřít a postupovat po- dle rozkazu. Ostatní obálky mu- seli okamžitě spálit.

Viktor Suvorov píše, že moskev- ské vedení počítalo i s možnos- tí, že Československo začnou současně obsazovat i jednotky NATO. Pro tuto alternativu byl prý vydán tajný rozkaz, aby se obsadila co nejrychleji co nej- větší část Československa, aby se však neotvírala palba na ne- přátelské síly. Posléze se mělo Československo rozdělit na zá- padní, nesovětskou část, která byla obsazena západními armáda- mi, a na část východní, podstat- ně větší, obsazenou sovětskými vojsky.

Vrchní velitelství invazních vojsk počítalo též s masovými dezercemi sovětských vojáků a byl vydán příkaz vykonat okamži- tě popravy dopadených zběhů. Au- tor knihy dále konstatuje, že okupace samotná neproběhla hlad- ce, nýbrž že byla spojena s mno- hými potížemi. Některé tanky např. nebyly označeny předepsanými bí- lými pruhy, což vedlo k jejich neustálému kontrolování a zadržo- vání v operačním prostoru soused- ních jednotek. Některé jednotky nedosáhly svůj předpokládaný ope- rační prostor, na jiných místech, např. v Praze, došlo k chaotické koncentraci příliš mnoha jedno- tek. Agenti KGB z řad českoslo- venských občanů a vojáků neproje- vovali skoro žádnou aktivitu, protože se obávali pomsty obyva- telstva.

K nejzajímavějším místům kni- hy patří ty úseky, které jsou vě- novány reakci sovětských jedno- tek na zážitky v Československu. Disciplína sovětských vojáků po- klesla již v průběhu prvního ně- síce po invazi katastrofálně - protože se nestřílelo. Rozklad- ný vliv na jejich morálku pak mě- ly zejména jejich rozhovory s místním obyvatelstvem. Neuvěřitel- ně rychle se šířila předsta- va, že kontrarevoluce je vlastně něčím pozitivním, protože zvyšuje životní úroveň obyvatelstva. To platilo prý zejména pro 20. gardovou armádu, jejíž většina mužstva byli Rusové, kteří v SSSR žijí ještě o něco hůře než např. Ukrajinci nebo středosij- ské či kavkazské národy.

Štáb 20. gardové armády a vět- šina jejich velících důstojníků se musel přesunout do NDR, za- tímco mužstvo bylo doplněno voja- ky z baltických republik. Viktor Suvorov končí svoji knihu konsta- továním, že okupace Českosloven- ska sovětskou armádou vysloveně vyčerpala: tanky trpěly barbar- ským zacházením a nedostatkem údržby, jednotlivé pluky byly decimované stáhnutím nespolehli- vých vojáků a jejich odsunem na čínskou hranici.

"HLASY", Austrálie.

LOKÁLNÍ

HISTORIE

Je asi prázdné pro Ameriku, že má zájmy vždycky jinde, než by podle Evropanů měla. A tak se o pokusu o fémový mord v Jacksonvillu ve státě Mississippi zajímaly právě jen noviny v Jacksonvillu.

Začalo to tím, že horkého odpoledne si skočil do putyky za rohem, kam chodil skoro denně, svažít hrdlo jeden místní advokát. Když se po dvou dnech vzbudil ve své vlastní ložnici, ne- pamatoval si víc, než že se v putyce pustil do řeči s nějakými dvěma chlápky.

Potíž byla v tom, že tento místní advo- kát, na žádost CIA, pomáhal před ča- sem usadit v místě jakousi záhadnou existenci.

Záhadná existence mezitím málem přišla o život. Málem. Ale měla štěstí.

A tak se díky novinám v Jacksonvillu dozvídáme, že tam byl málem zavraž- děn bývalý důstojník čs. rozvědky Jo- sef Frolík, který až donedávna žil, s ji- ným jménem a jiným obličejem, právě v Jacksonvillu. A noviny taky prozra- dily to, proč asi mělo k fémovému mordu dojít: dotyčný pracoval v čes- koslovenské rozvědce pro CIA 25 let! Vzhledem k hojně propagované kariéře špiónu typu pana Munnika, který lezl kolegům v RFÉ o přestávce do šuplí- ků, nám nezbyvá než konstatovat, a to s potěšením, že nám Frolíkova práce připadá lepší. A pokud jde o CIA, chvála Pánu za službu, která nepotře- buje své "špióny" protahovat novina- mi. Asi bude přece jen za něco stát. Frolík se sám nepochlubil, ani ve své knize ("Špión vypovídá" - INDEX, Kolín 1979), ani ve svém svědectví v americkém senátu. Prozevřely to Jacksonvillské noviny.

JAN BENEŠ

* Czechoslovak Army - Cholondeley Park *

Red. Josef Josten, účastník 2. odboje, nám zapůjčil pohledni- ci, která vyšla 27. června 1970 v Anglii. Stalo se tak na počest 30. výročí příchodu čs. armády do Cholondeley Par- ku, po kapitulaci Francie. Datum 27.6.1940 bude navždy zapsán v historii čs. vojáků.

JAKÝ JE ROZDÍL mezi dřevem a dřevní- kem v socialistickém podniku?

Poměrně velký. Dře- vo sice pracuje po- mału, ale přece.

LÍBIL SE VÁM TO? ZE- PTAL SE PAN KHON PANA ROUBČKA. - JO, LÍBIL. SEMIT O!

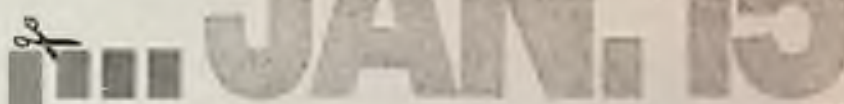
JE LÉPE, KDYŽ O LITE- RATUŘE ROZHODUJE PEN club než PEN drek.

JAKÝ JE ROZDÍL mezi divadlem a čes- kým lidem?

Zanedbatelný: Divad- lo má východ z nouze a český lid nouzi z východu.

NOVÉ CENY POŠTOVNÉHO OD ...

Tuto tabulku vystřihněte pro použití v budoucnu.

Přinášíme několik změn v poštovním, které vstoupí v platnost 15. ledna, jak pro Kanadu, tak i v zahraničním poštovním styku.

Úplnou informaci o změnách obdržíte na vašem místním poštovním úřadě.

POŠTOVNÉ V KANADĚ

Zvláštní služby

Potvrzená pošta*\$1.06
Doporučená pošta*\$1.96
Expres*\$1.06

*K tomu se připočítává cena normálního poštovního

Balíky (do 30 kg)

Místní poštovní (2kg)	1. třída.....\$2.60 Balíky\$1.38
Oblast mezi Vancouverem a Vinnipegem	1. třída.....\$4.77 Balíky\$1.91
Oblast mezi Montrealem a Halifaxem	1. třída.....\$3.60 Balíky\$1.70
Oblast mezi Ottawou a Torontem	1. třída.....\$2.97 Balíky\$1.59

Neobvyklé dopisy (0-30) 37c

Jedná se o základy neobvyklých rozměrů nebo základy, které nemají poštovní směrovací číslo.

Všechny ostatní dopisy mají do 15. února poštovné 30c, kdy dojde ke zvýšení na 32c.

POŠTOVNÉ DO U.S.A.

Dopisy, pohlednice a gratulace

37c

POŠTOVNÉ DO ZÁMOŘÍ

Letecké dopisy, pohledy a aerogramy	(0-20g)64c
Letecký: gratulace — otevřený	48c
Lodí: gratulace — otevřený	37c

Následující poštovné nabývá platnosti od 15. února 1983.

Obyčejné dopisy
1. třída (0-30g) 32c

Poštovní sazby na různé základy se liší. Úplnou informaci získáte na vašem místním poštovním úřadě.

CANADA POST CORPORATION

Canada

EMA DESTINNOVÁ

Dne 26. února 1878 t.j. před 105 lety, se v Praze narodila Ema Destiniová, česká dramatická pěvkyně a 28. ledna t.r. uplyne 53 roků od jejího úmrtí v Českých Budějovicích. Byla pohřbena na Slavíně. Po otci Emanuelu Kittlovi bylo její jméno Emilie Pavlína Kittlová. Zpěv studovala v Praze u Marie von Dreger-Destiniové, provdané Loewové, původem z Vídně, jež bývala zpěvačkou vídeňské dvorní opery a milánské Scaly. Po ní si dala Emilie umělecké jméno. Pěveckou kariéru zahájila r. 1898 Santuzzou v Sedláku kavalírovi u dvorní opery v Berlíně, kde zpívala po 11 let v padesátce oper. Z těch bylo 12 premiér. Mimořádný úspěch měla r. 1906 v Straussově Salome. Její umělecké působení bylo odměněno jmenováním pruskou komorní pěvkyní. Koncem berlínské kariéry se zasloužila o uvedení Dalibora, v němž zpívala Miladu. Z Berlína jezdila hostovat do Scaly, do Bayreuthu, do Paříže a do Londýna. V Bayreuthu zpívala v letech 1901 a 1902 tak úspěšně v Bludném Holanďanovi, že ji Cosima Wagnerová oblibně oslovovala jako Sentu. V Paříži hostovala v r. 1907 s Karlem Burianem v premiéře Salome. V knize vzpomínek My Young Years píše Arthur Rubinstein /jenž zesnul v prosinci 1982 v 95 letech/ o svém velkém obdivu Destiniové. Za svého hostování pozvala ho na jedno ze šesti představení Salome, řízených Richardem Straussem v pařížském divadle Châtelet. Tehdy slyšel Rubinstein v Paříži pět Destiniovou také jako Carmen a Aidu. Nejčastěji zajížděla Destiniová hostovat do Covent Garden, kde v 11ti operních sezónách absolvovala 150 vystoupení. Nejúspěšnějšími z nich byla: londýnská premiéra Butterfly r. 1905 s Carusem a se Scottim a potom r. 1907 Salome, v přítomnosti krále Eduarda VII., a Aida. O její Aidě napsal Rubinstein: "I saw Aida with Destinn and Caruso following their Paris performance and it was unforgettable event in my life. At that performance Emmy received greater ovations than her partner. I attributed it to the fact that Verdi endowed the role of Aida with more beautiful music than that of Radames." - Velké operní úspěchy přivedly Destiniovou na scénu Metropolitní opery, kde se uvedla 16. listopadu 1908 Aidou. Tehdejší newyorský hudební kritik R. Aldrich napsal o ní do Times: "Great power, body and vibrant quality!" Caruso byl Radames, Scotti Amonasro a operu řídil A. Toscanini, jenž premiérou Aidy zahajoval svou dráhu jako dirigent Metropolitní opery. K této premiéře napsal A. Rubinstein nadšený komentář. V téže sezóně Destiniová zpívala Santuzzu s Pasqualem Amatem rovněž pod Toscaninim. O 2 roky později byla trojice Destiniová, Caruso a Amato středem ovací společně s dvojicí Toscanini a Puccini při světové premiéře La fanciulla del West. Tuto operu napsal Puccini údajně pro zmíněné protagonisty. Destiniová pěla tehdy první Minnie. - Triumf newyorské Aidy byl roku 1910 opakován v Paříži na prvním evropském turné Metropolitní opery. - Jak je známo, zasloužila se Destiniová za přispění G. Mahlera jako dirigenta a českého baletního mistra v Met O. Bartíka o uvedení Prodané nevěsty v Metropolitní opeře 19. února 1909.

O Destiniové bylo napsáno v operních análech: Her appetite for work was insatiable. Nebylo pěvkyně s bohatším repertoárem, který v Met tvořilo 80 rolí. Q. Eaton-ová zhodnocuje v knize The Miracle of Met zkratkou její kariéru: "Destinn glorified the Met with one of the finest voices in a human throat".

Po návratu do Čech v r. 1916 byla pěvkyně internována na svém zámku Stráž nad Nežárkou, který zakoupila r. 1913, pro vlastenecké vystupování v divadle, jehož symbolem se stala její Libuše, i na koncertním pódiu pro burcování ducha odboje proti Rakousku a pro spolupráci s Mafií v Americe. Podle vypravování rodičů mé generace byla vystupování Destiniové národními manifestacemi v Praze a jinde, jako např. v Brně při představení Libuše a Dalibora. - Činnost, kterou přerušila v New Yorku válka, se Destiniové nepodařilo obnovit v dřívějším měřítku. V sezóně 1919-20 zpívala v Met pouze Aidu a Santuzzu a dvacet koncertů pronikla do Kalifornie. Ve své poslední Metropolitní sezóně 1920-21 zpívala ještě úspěšně Tosku s B. Giglim. Šlo o její poslední, 10. cestu do Ameriky, jež byla už ve znamení choroby a přirozeného úbytku krásného hlasu.

Po převratu se zaskvěla 22. 12. 1918 v Libuši za účasti prezidenta T. G. Masaryka. Do r. 1924 vystupovala občas v Národním divadle a v letech 1926-27 podnikla koncertní cestu po Československu s J. Jindřichem. Jedno z jejích posledních vystoupení bylo při oslavách 10ti letého výročí ČSR v r. 1928. V posledních letech života učila soukromě v Praze. Trpěla faktem, že nebyla povolána na pražskou konzervatoř. Podle hudebního historika Bohumíra Štědroneho mělo největší význam pro rozvoj talentu Destiniové působení v Berlíně, kde měla příležitost učit se na nejlepších vzorech a rychle vyspěla v jednu z největších umělekyní. Vedle Jana Kubelíka, Českého kvarteta, Pěveckého sdružení moravských učitelů a Karla Buriana byla světovým jménem českého výkonného umění

své doby. Ze skladatelů ji vysoce hodnotili R. Strauss a G. Mahler. V cizině si zachovala vřelý poměr k vlasti a

k českému umění. Osvědčila umělecký vkus, inteligenci a nekonvenčnost, zároveň i hloubku a vášnivost svého citění, pronikajíc do nitra podáváných postav. Měla skvělý naprosto vyrovnaný a temněji zbarvený dramatický soprán kovového zvuku, ovládaný mistrnou technikou na vlašském zpívání na dechu. Zpočátku získávala i svým zjevem a temperametem /snad právě pro svou živelnost byla jako 19ti-letá odmítnuta v Praze ředitelem Národního divadla F. A. Šubertem/; později přesvědčovala vysokou kulturou hlasovou a hereckou promyšleností. Její projev byl oduševnělý, jak dokazovalo umělecké podání naturalistických a véristických postav jako Carmen, Santuzza, Nedda. Z německé tvorby vynikla v Salome a ve Wagnerových postavách Alžběty, Elsy, Evy, Freii, Gudruny a Senty. V italské tvorbě zvláště v Butterfly a v Aidě. Kromě mladodramatických úloh vynikala později ve vysokodramatických jako Mimi, Toska, Minnie, Mignon, Markétka a Louisa. Pro českou operu mělo velký význam hostování Destiniové v Národním divadle. Během 23 let - od 15. 1. 1901 do 24. 3. 1924 - zpívala v ND 90x v šestnácti úlohách. Nejčastěji Mařenku, Libuši a Miladu; také Alžbětu v Tannhäuserovi. Její vystoupení v r. 1908 bylo přímo obrodné, neboť tehdy představovala světovým rozhledem, úrovní a národním citěním ideál českého pěvce. Byla proto jmenována čestnou členkou ND. Byla také výbornou interpretkou písňové tvorby, zvláště písně lidové, kde vynikala hudebností, vřelým citem a jasnou výslovností. Vítězslav Novák jí věnoval cyklus písní Melancholie. - Destiniová měla mimořádné nadání jazykové. Četné gramofonové snímky jsou bohužel technicky zastaralé a neposkytují pravdivý obraz o jejím umění. V seriálu nahrávek Great Voices of the Century zn. Everest/Scala vyšla deska SC-804 s nahrávkami operních árií Destiniové, upravených ze 78 RPM. Její pokusy o skladbu, o překlady libret a o časopisecké příspěvky nepřetržovaly. Zato její překlady klasických písní, jež uspořádala a vydala jako Album klasiků a Výbor 24 písní a romancí od P. L. Čajkovského jsou užívány dodnes. Některé její hry a její životopisný román Dr. Casanova zůstaly v rukopise. Pouze v r. 1930 vyšel její čtyřdílný román *Ve stínu modré růže*. A. Rektorys napsal r. 1936 Životopis Emy Destiniové. R. 1940 vyšel o Destiniové román Strážská černá paní od jejího společníce na uměleckých cestách a ve Stráži, Marie Martínkové.

V ČSSR byl o Destiniové natočen film Božská Emma. Je dílem režiséra Jiřího Krejčíka, scénaristou je dramatik a spisovatel Z. Mahler, autorem hudby je Lubomír Fišer a kameramanem byl Miroslav Ondříček, po jehož odchodu za Milošem Formanem dokončil film Jiří Šámal. Destiniovou hraje Slovenka B. Turzonovová a zpívá za ni Gabriela Benáčková. Film byl dokončen před dvěma roky. Byl stažen pro spontánní projevy diváků z vnitřní Prahy a hrán jenom v kinech okrajových. - Literárně zpracoval umělecký život Emy Destiniové Václav Holzknecht ve stejnojmenné knize, již vydal PANTON s českým, německým a anglickým textem o 306 stránkách a s 204 fotografiemi /recenzi o knize napsal autor tohoto článku do Proměn SVU, říjen 1977/.

Hodně píše o Emmy Destinn Arthur Rubinstein ve svých autobiografických My Young Years /A. Knopf, NY, 1973/. Byl jedním z velkých jejích obdivovatelů, k nimž patřili R. Strauss, G. Mahler, Puccini a Toscanini; ze scény pak Caruso. Když po pařížském představení Salome v r. 1907 pozvala Destiniová Rubinsteina do své suity v hotelu Régine a když tento nepřestával pět chvátů na její umění, přerušila diva jeho eulogium. Mrštla svým pohárem o kamenný krb, odeslala svou sestru a řekla mu jasně, že je také žena kromě umělkyně. Podle zmínky o vytetovaném hroznýši, který se vinul od kotníku vzhůru po noze božské Emmy, a podle obsahu 40. kapitoly Rubinsteinova životopisu nepochybuje čtenář o tom, že vášnivá Emmy našla zalíbení a uspokojení v naruči mladého pianisty. V jiné kapitole se Rubinstein zmiňuje o jejím okouzlení tanečníkem berlínského baletního souboru, jehož si oblíbila pro podobu s Napoleonem. V New Yorku si později oblíbila arabského zpěváka D. Gillyho, jenž ji duchapřítomně zachytil a zachránil před vážným úrazem v orchestra pit, když ji na zkoušce před premiérou Dívky ze zlatého Západu vyhodil ze sedla splašený šemík. Tradovalo se tehdy, že Gilly se stal osudem /destiny/ Destiniové. Pražské publikum se však nikdy nesmířilo s Gillym jako s Přemyslem v provedení Libuše. I pozdní manželství r. 1923 s mladším leteckým důstojníkem Halsbachem nesplnilo tužby Destiniové a skončilo nešťastně.

Dr. Miloš Vítek.

/Poznámka knižní služby "KL": Máme na prodej 2 výtisky knihy "Ema Destiniová ve slovech i obrazech" od V. Holzknechta a B. Trity, 306 stran, po Can. \$ 14. Znameníť dárek./

NAŠI VE SVOBODNÉM SVĚTĚ

Dne 3.1.83 oslavil své 83. narozeniny známý pařížský Sokol a národní pracovník František FIEDLER. Narodil se ve Žďárných u Hronova a sokoľoval od svých 10ti let. Žil v Ústí n.L., v Sofii a od r.1929 v Paříži. Funkci jednatele Sokola Paříž měl plných 32 let! Za války zůstal ve Francii a účastnil se činnosti podzemního hnutí. Po válce byl vyznamenán fr.válečným křížem s bronzovou hvězdou. Když mu bylo "75" dostal "Čestné uznání Ústředí Čs.Sokolstva v zahraničí". Zasloužilý muž!

Pozdrav ze státu Kolorádo našim čtenářům posílají Božena a Vladimír Markovi. Pocházejí z východních Čech.

Naši věrní čtenáři Jiřina a Přemysl Tůmovi z Los Angeles, Ca. podnikli loni na podzim velkou túru po Aljašce ...

Jan KUNCÍŘ, býv. vedoucí kanceláře AFČR ve Vídni, žije se svou paní v klidném prostředí městečka South Paris, Maine, USA. Varuje v rámci svých možností americké veřejné činitele před propracností mez.komunismu. Zdraví touto cestou své četné přátele..

ORGANIZUJEME PRICESTOVANIE Vašich příbuzných z Československa

a zariadíme Vám cestu na stretnutie sa s príbuznými v Maďarsku, Rumunsku a Bulharsku. — Vybavujeme aj zájazdy na juh — Florida, atď, ako aj na ostrovy.

Zmenáreň cudzích valút
Založené 1951. Majiteľ Harry HEITLER
COMPUTERIZED RESERVATION

WORLD TRAVEL SERVICE Limited
258 College St. (roh Spadina)
Toronto, Ontario M5T 1R7 / Telephone 979-2171

WINZE'S MEAT MARKET

ILJA ŠANDA

Čerstvé domácí a evropské uzeniny.
307 Roncesvalles Ave., Toronto.
Tel.: 533-5165

ČECHOSLOVÁCI v ZAHRANIČÍ

Došlé pozdravy: F. Rauš z Västerås, Švédsko; Haselmanovi z Guadelope; Pantůčkoví z Rakouska; Baerovi/Švédsko/z Kenye; Hladíkoví /Bern/ a 20 krajanů z oslavy vánoc u Tobyšků v Javea, Španělsko; Orel Karel Ryba z Vídně; dp. J. Valerián z Lince, Rakousko a Hýblerovi z Anglie. —

J. Staněk působí jako úspěšný dirigent v Haarlemu v Holandsku. — J. F. Řehořek žije v Glendale, Ca. — V Rakousku požádal o azyl syn herce Štěpánka. — Sokol Paříž má 218 členů. — Jar. Piro by rád z NSR emigroval do Kanady. — Chartista Zdeněk Kašták se usadil v Sydney. — Honza Kolín-Wrecko zdraví naše čtenáře z NSR. — Al. Dolinay žije ve Fildelfii. — M. Konvička, 12726 Archwood St., N. Hollywood, Ca. 91606, má na skladě knihu J. Filípka "Ve stínu šibenice" za US \$13. — V pol. prosince zasedal v NY Výkonný výbor Rady. Zemský sbor Rady v Kanadě povede R. Fraštáček. — Profesorem farmacie na U. of BC je dr. R. Vrba, který přežil Osvětim. — Red. F. Meloun oslavil 2.12.82 "75". — Krajané ve Vídni ignorovali návštěvu Husáka. — Dr. A. Klimek se ve "Zprávách ČSKP" rozloučil s dr. Rozehnaelem. — Sidonia Dedina-Nahodil vystavovala své obrazy v Curychu. — Inž. Bednář staví ko-op domky pro penzisty

VLADIMÍR KRAJINA A CHURCHILL

Bývalý generální tajemník Čs. národně socialistické strany dr. Vladimír Krajina poskytl rozhovor kanadskému exilovému časopisu "Západ". Pro zajímavost a historickou důležitost uvádíme Krajinovu odpověď na otázku redaktora: "Jak došlo k setkání s Winstonem Churchilllem?"

VLADIMÍR KRAJINA: "To bylo na jeho přání, když se dozvěděl, že se mně podařilo z Československa utéct. Bylo to po jeho volební porážce. Dobře věděl o

našich zprávách, takzvaných pětasedmdesátkách. Byly to zvláště důležité depeše, které vždy musely být dodány na jeho stůl co nejrychleji. V některých depeších bylo třeba datum odplutí německých lodí do severní Afriky se zásobami pro Rommelovu armádu. Ty pak byly vesměs potopeny anglickými ponorkami. Snad stojí za zmínku, že Churchill připustil, že by byl bez našich zpráv sotva kdy válku vyhrál. Toto uznání z úst Churchillových pokládám za mnohem více než jakékoliv metály. A to patří celému odboji."

ve Walis, Švýcarsku. — Jan Stránský jr. dovezl do Rakous 25 kubíků šatů a obuvi pro naše uprchlíky. Akci vyvolaly "Sev. Listy", ve spolupráci s AFČR v Rakousku.

Přes loňské léto přišlo do italských lágrů přes 600 nových uprchlíků z Československa. Obětavý Msgr. František Plawner ve spolupráci s AFČR pro jejich děti uspořádal v Nepomucenu mikulášskou nadílku dne 5. prosince m.r. Každé dítě bylo podarováno. Organizátoři úspěšně zvládli problém dopravy z Latiny a z Capry do Říma a zpět. Jsou pověsti, že sv. Mikuláš se sáhl sám rektor Nepomucenu prof. dr. Karel Vrba. /Teď jenom abychom některé z švédských země naše uprchlíky přijala a to je problém, který je momentálně těžký./

Milan Schulz

BÝT PŘI VŠEM

Pavel Tigríd se 27. října dožil pětadesátilet

Ta situace se opakuje zcela pravidelně. Příchozí z Československa stane pojednou tvář v tvář emigrantskému nepříteli režimu číslo jedna. I když se snaží chovat ke všem banálně propagandistickým klišéům jako k ubohé lži, přece jen v něm kdesi v hloubi vědomí sídlí představa, že zavilý protivník, zástupce všech možných špiónských a rozvratných center, představitel nejzavilejších reakcionářů světa musí vypadat jako něco mezi Jamesem Bondem a Frankensteinem. A přitom před ním stojí usměvavý pán v nejlepších letech, s neustálou jiskrou v oku, vždy připravený vyslechnout jakýkoli názor a jakýkoli přístup ke světu, jen když je míněn vážně a upřímně.

Ta situace nastala i v oně chvíli, kdy jsem Pavla Tigrída viděl poprvé i já, tehdy pražský novinář s dosti vzácnou možností shlédnout západoevropskou skutečnost na vlastní oči. Chýlilo se k polovině šedesátých let, což v československých podmínkách znamenalo prožit tří čtyř roků — jestli se to vůbec dá říct — nejliberálnějšího komunistického režimu. V oně chvíli nikdo přesně nevěděl, co se stane, co se povede a co záhy definitivně skončí. Ale naděje na vydechnutí tu byla. A leckdo doufal i dalekosáhleji. Pavel Tigríd tenkrát — poté, co vlničku zahlal být jen stín uvedených falešných představ o sobě — komentoval s už zmíněným jiskrným zrakem probíhající (později „obrodným“ nazvané) dění skepticky i povzbudivě. Dokonce spíš s důrazem na povzbuzení, protože konečně se zase v československé realitě něco dělo. A to ho nekonečně vzrušovalo, přitahovalo a zatahovalo, rozumí se, „do středu věcí“.

Tak bych asi taky viděl podstatu osobnosti, která tímto s konečnou platností vstupuje do oslavovatelného věku a nic jí proto oněch obřadů, které z duše nemá ráda, nezabývá: být neustále, znovu a vždycky ve středu dění. Takové nutkání nebylo a není jednoduché. Způsobí například tento životopis:

Člověk se narodí téměř zároveň se vznikem dlouho postrádané státní samostatnosti svého národa. Než dospěje, dostane se tato samostatnost do stavu nejvyššího ohrožení. Mladý člověk proti tomu bouří ve studentských spolecích, v prvních svých časopiseckých statích, leč nezbyde mu než se spasit emigrací. Za druhé světové války sedí u mikrofonu československého vysílání britského rozhlasu. Po válce se dá už jako novinář s největší vehemencí do boje za novou česko-

slovenskou samostatnost, za ustavení moderní demokratické společnosti. Spolutvoří týdeník Obzory. Zakládá časopis Vývoj. Ale zase není dost času na uskutečnění všech plánů. Unorem 1948 nastupuje k moci nová diktatura. Naděje na demokracii mizí. Pavel Tigríd zůstává na Západě a stojí u zrodu mnoha tamních aktivit, jejichž cílem je nenechat onu naději nikdy docela zahynout, zpravovat národ o každém dalším počínání v její prospěch a seznamovat svět, seč to jen jde, s významem československé věci pro věc obecně humanistickou, obecně lidskou. Tak je taky jedním z prvních zakladatelů rozhlasové stanice Svobodná Evropa a hned celé řady akcí s tím spojených. A tak je krátce poté i u zrodu časopisu Svědectví, který se za čtvrt století své existence stal neodmyslitelnou součástí československé kulturněpolitické atmosféry. Myšlenkou a setrvalou prací tohoto časopisu naplnil Pavel Tigríd své převratně působící přesvědčení o souvislosti, sounáležitosti československé domácnosti i exilové duchovní aktivity. Bez ohledu na předsudky, které se znovu a znovu ozyvaly (a občas stále ozyvají) z řad tuzemských i zahraničních, trval Tigríd vždycky na svém a trpělivě, důsledně vstával do Svědectví stále víc a víc otevřených hlav nejrozdůlnějšího věku, původu a zaměření. Udělal tak pro kontinuitu českého politického myšlení víc, než si lze dnes vůbec představit. A tořez platí o jeho působení spisovatelském. Politické eseje, vydané pod tituly Marx na Hradčanech, Politická emigrace v atomovém věku, Kvadratura kruhu či s řadou názvů cizojazyčných, mimo jiné i jeho poslední kniha, sledující z polského podnětu dělnické vzpoury v reálnosocialistických zemích — to všechno jsou významná díla moderní politické literatury a neméně významné myšlenkové impulsy pro další autory, ať souhlasící nebo polemizující. Což je další neocenitelná Tigrídova vlastnost: nikdo kolem něho nemůže přejít bez povšimnutí; buď je s ním nebo je proti němu; a tak to on má taky nejradši.

To je samozřejmě postavení namáhavé. Taková povaha se těžko ukrývá před světem. Pořád si ho někdo žádá. Jako se on nemůže nikdy zbavit touhy být při všem. Je hodně lidí, kteří mu to vytýkají. Je taky spousta dalších, kteří mu to vlastně závidí. Patřím — mohu-li to jako náhoda spíše váhava říct — k těm druhým. A my všichni dohromady ovšem věříme, že ten elán vydrží Pavla Tigrída v zájmu nás všech ještě notných pár let.

"OBRYS", Michov, pros. 82.

NAŠE ROVY Dne 28. listopadu 1982 zemřel v St. Petersburgu na Floridě ve věku 77 let REMDr. JUDr. Albert M. Dutka. Odešel tak tiše, jako žil. Usnul v křesle čekaje, až se jeho manželka vrátí z kostela. Bertík či Alban, jak se mu říkalo, byl náš jediný doktor námořních věd. Námořní akademii dokončil v Jugoslávii a doktorát získal na Královském Institutu námořních věd v Neapoli v Itálii. Od r. 1933 do roku 1950 byl v diplomatických službách naší republiky. Do odboje odešel v r. 39 po obsazení Polska, neboť v té době pracoval na našem vyslanectví ve Varšavě. Po Francii a několikaměsíční cestě přes Afriku se dostal do Anglie, kde pracoval na čs. ministerstvu zahraničí a po válce jistý čas u Spojených národů. Jeho poslední štací byla Indie ve funkci velvyslance. V r. 1950 byl odvolán do Prahy, kam se nic netuše vrátil se ženou a třemi dcerkami. Prodělal si opravdu pak své a při první příležitosti 5 dní po obsazení vlasti sovětskou armádou v r. 68 odešel do záp. Německa, kde si počkal na vízum do USA. V New Yorku pracoval v Am. Fondu /AFCR/. V r. 1979 odešel do důchodu a odstěhoval se na Floridu, kde našel odpočinek od shonu měst a příjemné podnebí.

Doktor Dutka byl tichý, nenáročný a vzácný člověk, člověk s velkým pochopením pro chyby druhých, s velkými všeobecnými i odbornými znalostmi, vždy ochoten /ač ne zdrav/ pomoci činem či radou. Ti, kteří ho znali, budou pociťovat jeho ztrátu, protože jim odešel zase jeden z představitelů té charakterní, nekompromisní a poctivé generace. Š.

Cesta do jámy lvové

Můj druhý den v Praze. Pozdní odpoledne. Jdu pomalu po levé straně Václavského náměstí směrem k muzeu. Nemohu se zbavit pocitu, že jsem sledován, i když pro to není důkaz. Připisuji to četbě špiónských románů a zjitřené fantazii.

Míjím zrovna Zlatou husu, když se mi na chodníku stává do cesty elegantní třicátník. Nabízí šeptem výměnu deviz za koruny ve výhodném kurzu. Vědom si ponaučení, že řady „veksláků“ jsou prostoupeny agenty-provokatéry SIB, okamžitě a energicky odmítám — jako ve všech dosavadních případech. Jenže údajný „vekslák“ reaguje zcela nečekaně: ve vteřině mi bolestivým chvatem kroutí pravou paži dozadu a sprostě nadává.

Než jsem se stačil vzpamatovat z překvapení — bolest povolila, elegant zmizel a místo něho tu stojí, kde se vzali tusevali, dva uniformovaní „orgáni“. Prohlašují, že mě tohle výtržnictví přijde draho. Bez dalších komentářů a ignorující mě protesty mě odvádějí do Krakovské ulice na policii.

Mezi uniformovanými několik civilistů, jeden z nich velice povědomého vzhledu. Jsem si jist, že jsem se s ním musel setkat už při některém z mých dosavadních pobytů v Praze.

Tělesná prohlídka, zevrubné zkoumání obsahu kapes, který nakonec mizí ve velké hrubě

obálce. A pak mi civilista podává protokol, který obsahuje všechny mé osobní údaje a přiznání, že jsem na Václavském náměstí v podnaplém stavu vyvolal výtržnost. Protokol předem připravený, rozumíte: dohotovený zcela zřejmě ještě před mým zadržením.

Rozhodně odmítám podepsat. Vyhrnuji: Máš na vybranou. Když se ti nelíbí výtržnictví, tak ti přišijeme devizový přečin. Za to dostaneš nejméně dva roky. Svědků na to máme dost.

Přestávám se zdržet: „heru“ výtržnictví. Tim je program v Krakovské ulici v konce. Dva uniformovaní mě eskortují civilní škodokou do věznice na Karláku.

Přijímací formality. Musím se slyšknout do spodků, znovu tělesná prohlídka. Odebírají mi veškeré šatstvo a přádlo, jen ve spolecích mě vedou výtchem kapsi do podzemí. Samotka ve sklepě.

„Večere“: asi dvacet gramů suchého salámu, chleba, takzvané čas podávány v esnu s patrnými stopami guláše. Bachiři při podávání jidla: „Tak to jsi ty! My už to máme tři dny, že má přijít nějaký emigrant. Brzy po večeri uzavěrka, potom večerka. Chybi mi hodinky, ale podle úderů z věže si spočítám, že je devět. Ze dvou zárovek na stropě jednu zhasi, druhá svítí

dal po celou noc.

Budíček ráno a šest, o půl hodiny později sladká melta s chlebem. V poledne ležn s bramborami. Celý den se nic neděje. Večer masná polévka opět s chlebem.

Další noc, ráno, dlouhé poledne. Už mám hlad, ale místo oběda odchod k výslechu. Trvá nejméně čtyři hodiny.

Dva „vyložení sympat“ v civilu tak kolem pětadvaceti. Jejich tuzexová elegancie prudce kontrastuje s mým „oděním“: ještě stále mám na sobě pouze slušivé pánské spodky kapitalistické značky Schiesser!

Ani slova o mém údajném výtržnictví. Páni soudruzi se zajímají o jiné věci:

„S kterými emigranty se stýkáš? (Oba by mohli být bezmála mými syny, ale neomaleně mi tykají.)

„Znáš rodinu X? Znáš dr. Y? Paní Zet? Jak to, že neznáš? Nelží!

„V kterých emigrantských organizacích jsi členem? Jaké tam vykonáváš funkce? Jak vysoké příspěvky platíš?

„Které exilové časopisy odehřáš? Proč tyhle, proč ne tamty?

„Kupuješ knihy exilových nakladatelství? Kterých?

„Co přesně děláš na pracovišti? Kolik vyděláváš? Kam jezdíš na dovolenou?

„Co dělá tvůj zaměstnavatel pro vojenské účely?

„Jaké jsou v tvém okolí jiné fabřiky?

„Kde jsou nablízku posádky

hundeswehru nebo americké armády? Jak to, že nevíš, to přece musí vědět každý, nedělej ze sebe blbec!

Větší z ohou estebaků přechází kolem mne, jeho loket prudce vyrazí a přistává přesně na mém nose, spouští se mi červená. Surovec se tváří nevinně, dokonce se omlouvá „Promiň, já nerad.“ vzápětí citem dřevý úder do kolena - druhý „orgán“ použil pendreku.

Držím se jednou rukou za krvácející nos, druhou za pohmožděné koleno a vyčkávám věci přístich: program fyzického násilí se ale zdá vyčerpán. Zato následuje psychoteror: ty bys přece nechtěl, aby se tvým příbuzným něco přihodilo, vid', ty je máš přece rád, ne? - A kladou přede mne sadu velkých fotografií, které nijak nekomentují. Jsou to záběry ztýraných, těžce zraněných lidí.

Konečně návrat na celu. Následují dvě noci a dva dny ticha, čekání, nejistoty, střídavých obav a nadějí. Západoněmecká ambasáda mě v tom přece nenechá, utěšují se. (To ještě nevím, že v dnešním Československu sedí po kriminálech za nejrůznější, většinou smyšlené defikty kolem 250 občanů Spolkové republiky, z toho někteří za údajnou špiónáž s paletou 13 let!)

Páteho dne po „zadržení“ me vedou na příjem. Dostávám zpět prádlo a šaty, dostávám se jeden z ohou inxexových elegantů a odevzdávám mi pas a

ostatní doklady. Dovidám se, že mi ČSSR podle paragrafu 3 zákona 68/1965 Sb. vyslovuje zákaz pobytu na pět let. Československé vstupní vízum v mém pase je pečlivě překřížkováno a opatřeno velkým razítkem „Neplatné“.

Orgán říká: „Máš to na pět let, ale po dvou letech si můžeš zkusit znovu žádat. A kdyby se ti zlepšila paměť a mělš pro nás něco zajímavého o vaší fabrice anebo o utečencích, stačí zavolat ambasádu a tuhle věc smažeme okamžitě. Čili: všechno ted' záleží jenom na tobě.“

Nikdy bych si nepomyslel, jak intenzivní pocit štěstí dokáže vyvolat objevení se docela obyčejného, nepříliš komisiho západoněmeckého celníka — pokud se vracíte z kařkárny dnešního pražského režimu zpět do civilizace.

Nestěžuji si. Dopadl jsem ještě celkem slušně: „blbostné“, které jsem musel zaplatit, se pohybuje v únosné výši. Dnes vím, že si mohu stěžovat v podstatě jen sám na sebe: gangsterům se nesmí věřit, s gangstery se nemají uzavírat dohody, s gangstery si nelze „upravu vztah“.

Jáma lvová mě propustila po pěti dnech. Ale v jejím dosahu nadále zůstávají moji blízcí. Prosím proto čtenáře, aby mi odpustili použití pseudonymu. Inspirován čerstvým prožitkem, který by byl lépe nevymyslel ani Franz Kafka, volím přiznačný podpis

Josef K.